

Personal Meaning Mapping som metode til at synliggøre elevers udbytte

Af: Malene Skov Norup
Undervisnings- og
udviklingsansvarlig,
Københavns Befæstning
Tlf: 28 92 31 76
msn@skoletjenesten.dk
&
Bjarke Kristensen
Undervisnings- og
udviklingsmedarbejder,
Arbejdermuseet

Hvordan kan man få viden om elevers udbytte af et museumsbesøg? Der er næppe et enkelt svar på det spørgsmål, men på Arbejdermuseet og Københavns Befæstning afprøvede vi metoden Personal Meaning Mapping (PMM) for at undersøge, hvordan vores undervisning bidrog til elevernes forståelse af undervisningens temaer. Anvendelsen af PMM på Københavns Befæstning og Arbejdermuseet var to særskilte processer, men der tegner sig en række fælles erfaringer med anvendelsen af PMM, der bl.a. viser, at eleverne udvikler nye ord og viden.

Skoletjenestens underviser tager imod eleverne, hvis øjne flakker mellem de nye omgivelser og lyden af underviserens stemme, der er i gang med at præsentere sig selv. "Inden vi går indenfor og går i gang med forløbet, skal I lave en kort øvelse, som I også skal kigge på igen, når I er færdige" forklarer underviseren. Efter et par simple instrukser går eleverne i gang med at nedskrive deres tanker og følelser til et emneord, som afsløres, lige inden tiden starter. Derefter er der fuldkommen stilhed i 2 minutter. Nogle skriver tydeligvis så mange stikord, de overhovedet kan nå, mens andre bruger mere tid til at tænke, inden der kommer noget ned på papiret. Til sidst indsamler underviseren elevernes ark - og så går forløbet i gang.

Da forløbet er slut, får hver elev sit ark igen. Underviseren instruerer endnu en gang eleverne i at skrive stikord til de tanker og følelser, de har om emneordet.

Denne gang med en ny farve, så man tydeligt ser, hvad der er "før" og "efter". Stilheden breder sig, og alle har noget at tilføje. Da de 2 minutter er gået, samler underviseren arkene sammen og sender eleverne videre med et "tak for i dag".

Undervisning i autentiske miljøer på Arbejdermuseet og Københavns Befæstning

Arbejdermuseet og Københavns Befæstning er eksterne læringsmiljøer, hvor elever oplever historien blive levendegjort, blandt andet ved at de undervises i autentiske miljøer.

Anvendelse

Denne artikel indgår i en serie om pædagogiske metoder.

Målgruppe

Artiklen henvender sig primært til undervisningsansvarlige på eksterne læringsmiljøer og til pædagoger og lærere som beskæftiger sig med undervisning i eksterne læringsmiljøer.

Skoletjenesten - Videncenter for eksterne læringsmiljøer udgiver løbende viden og værktøjer, der kan bruges til at kvalificere undervisning i eksterne læringsmiljøer. kvalificere undervisning i eksterne læringsmiljøer.

Begge steder gøres historien nærværende, blandt andet via genstande og rollespilsbaseret undervisning, med den intention at skabe historieforståelse gennem oplevelse og indlevelse, og dermed understøtte elevernes historiebevidsthed. Undervisningen gør begge steder i høj grad brug af aktiviteter, der involverer krop og bevægelse, autentiske eller rekonstruerede historiske miljøer og mulighed for, at eleverne iklæder sig tøj der relaterer sig til specifikke historiske perioder. Det giver eleverne mulighed for at opleve og erfare med kroppen, kinæstetisk og taktilt.

På Arbejdermuseet og Københavns Befæstning har vi afprøvet metoden Personal Meaning Mapping (PMM) for at undersøge, hvordan vores undervisning i de autentiske miljøer bidrog til elevernes forståelse af undervisningens temaer.

Personal Meaning Mapping undersøger elevers udbytte af undervisningsforløb

På Arbejdermuseet er PMM blevet anvendt til at undersøge to femteklassers umiddelbare udbytte og konsoliderede viden og forståelser fra et undervisningsforløb om børnearbejde, skolegang og leg omkring år 1900. Formålet med at bruge PMM var dels at undersøge om metoden for museet var en brugbar metode til at registrere og forstå elevers udbytte af undervisningen på museet, og dels at undersøge om og hvordan undervisningen forandrede og påvirkede elevernes for-forståelser. Eleverne lavede PMM et par uger før undervisningen på museet, umiddelbart efter undervisningen og igen fem måneder senere på skolen.

På Københavns Befæstning blev PMM brugt til at undersøge om elever under et forløb om Den Kolde Krig også forstod den frygt og mistillid der prægede tiden under Den Kolde Krig og relationen mellem USA og Sovjetunionen. Til forskel fra PMM på Arbejdermuseet var der fokus på elevernes umiddelbare udbytte – der blev ikke lavet en opfølgning flere måneder senere - men i det hele taget var der også en nysgerrighed på om PMM kan anvendes til at indfange elevers udbytte fra et forløb der gerne vil danne elevernes historieforståelse igennem en kropslighed der knytter sig til de følelser og stemninger der forbinder sig til tiden under Den Kolde Krig.

På begge kulturinstitutioner udelod vi interview-

delen, der oprindeligt er tænkt som en del af arbejdet med PMM. Interviewdelen indebærer, at man taler med eleverne om det de har skrevet både før og efter undervisningen, hvilket uddyber deres ord og også skaber nye forbindelser. Interviewdelen blev udeladt, fordi den er tidskrævende, og vi var usikre på om metoden overhovedet kunne anvendes i de ofte korte tidsrum, der er lige før og efter undervisningen i eksterne læringsmiljøer. Det primære formål med at anvende PMM var at sammenligne elevernes egne, selvstændigt skrevne ord før og efter (og på Arbejdermuseet endvidere også fem måneder senere), og her var interviewdelen ikke streng nødvendig.

Eleverne udvikler nye ord og viden

Analysen af elevernes PMM viste en række interessante resultater. På Arbejdermuseet gennemgik elevers beskrivelse af tematikker som børnearbejde, vold og boligforhold en forskydning fra et abstrakt og generelt sprog hen mod et mere konkret sprog. På Københavns Befæstning skete der en udvikling, både i forhold til mængden af nye ord, men også i forhold til, at de efter undervisningen skrev flere følelsesorienterede og emotionelt ladede ord i deres PMM.

Begge steder blev analysearbejdet indledt ved at elevernes ord blev kategoriseret. Kategoriseringen tog udgangspunkt i den viden, vi har om både undervisningsforløbene, og hvad der er særligt for dem samt om fagets mål. På Københavns Befæstning blev kategorierne bl.a. delt op i 'fagfaglige begreber', 'historisk forståelse' og 'afledt af rollespilsbaseret undervisning'. Dette gav et overblik over hvilke temaer elevernes ord bevægede sig indenfor. Selvom den indledende analyse indikerede, at elevernes udbytte af undervisningen stemte overens med det forventede udbytte, så kunne det lige så vel have være tilfældet, at elevernes udbytte ikke stemte overens med det forventede - og i så fald udgør elevernes PMM et synligt og eksplicit grundlag at kvalificere undervisningen på.

På Arbejdermuseet viste analysen, at elevernes viden havde bevæget sig fra det generelle mod det mere konkrete. Før undervisningen specificerede eleverne, at voksne slog børn, men ikke hvilke voksne der var tale om. I selve undervisningsforløbet er eleverne blevet undervist i et gammelt klasselokale på museet, og

museumsunderviseren har talt med eleverne om den vold, som lærere havde ret til at udøve mod børnene. Fem måneder senere skrev eleverne specifikt, at det er lærerne som udøver volden. Før undervisningen beskrev mange elever mere generelt børns liv anno 1900 med ord som 'arbejde' og 'hårdt arbejde'. Efter undervisningen var de mere konkrete og anvendte blandt andet ordet 'børn-arbejde'.

Desuden viste analysen af elevernes maps på Arbejdersmuseet også, at flere havde fået viden om boligforhold for børn og deres familier omkring år 1900. Før undervisningen var det knap en tredjedel af eleverne der skrev, at børn dengang boede i små huse eller små lejligheder. Efter undervisningen, hvor eleverne blandt andet har været i en rekonstrueret lejlighed fra perioden, skriver lige under halvdelen af eleverne at børn dengang boede i små huse og lejligheder.

Analysen på Københavns Befæstning viste, at der skete en kvalitativ forandring af elevernes PMM før og efter undervisningen. Før undervisningen skrev de i højere grad fagfaglige ord og begreber, som man vanligvis knytter til Den Kolde Krig, fx 'Cuba-krisen', 'rumkapløb', 'Jerntæppet', 'kommunisme'. Efter undervisningen skrev eleverne flere følelses- og stemningsorienterede ord som 'frygt', 'mistillid', 'ubehageligt' og 'uoverensstemmelser'.

Der skete også en umiddelbar forøgelse af det antal ord, eleverne skrev efter forløbet på Københavns Befæstning. I en af klasserne skrev eleverne gennemsnitligt fire nye ord. I en anden klasse skrev eleverne gennemsnitligt 3 nye ord efter undervisningen. Det lyder ikke af meget, men procentuelt er der tale om en stigning på henholdsvis 46% og 62%. Tallene siger i sig selv ikke noget om ordenes kvalitet, men de viser at eleverne får sat gang i nogle refleksioner i forbindelse med den rollespilsbaserede undervisning som gør, at de øger mængden af relevante ord og begreber, de forbinder med emnet.

De nye ord viser, at der er sat nogle refleksioner i gang, som knytter sig til en den kropslige erfaring med, hvordan det kan være at stå over for en fjende, som ikke bare sådan lige giver sig, eller som ikke holder de aftaler man har forsøgt at lave. Netop som det foregik under Den Kolde Krig. Der sker en udvikling i elevernes forståelse af emnet som er indlevelsels- og erkendelsesbaseret og

danner grobund for en mere kompleks forståelse af tidsperioden og udvikling af elevernes historiebevidsthed.

Ud fra begge undersøgelser får vi øje på, at muligheden for at lære med eller fra hele kroppen understøtter elevernes erfaringsdannelse gennem de indlevelselsmuligheder, der bliver skabt i mødet med autentiske genstande, rekonstruerede boliger og rollespilsbaseret undervisning.

Hvordan kan PMM-undersøgelser kvalificere praksis?

Som ansvarlig for undervisningen på en kulturinstitution er en væsentlig del af den didaktiske faglighed at kende sine undervisningsforløb. Jo bedre man kender forløbene og undervisernes tilgange, jo større bliver paletten af handlemuligheder i forhold til at kunne kvalificere forløb, foretage hensigtsmæssige ændringer i forløbenes didaktiske design og undervisningspraksis generelt. PMM er et bud på en enkelt og lettilgængelig metode, der synliggør elevens erfaringer og oplevelser. PMM kan anvendes til at undersøge om den tilrettelagte undervisning og formålet med den, lærings- og dannelsesmæssigt, realiseres på de områder man har valgt at fokusere på. Metoden kan også bruges til at få et indblik i den særlige pædagogiske tilgang i undervisningen, som i denne undersøgelse drejer sig om en rollespilsbaseret metode, og hvordan det understøtter elevernes forståelse af emnet.

PMM synliggør uhensigtsmæssig fejllæring eller misforståelser. På Københavns Befæstning skrev en elev i sin PMM-øvelse, at der var meget koldt under Den Kolde Krig. Selvom der givetvis har været koldt nogle steder under den langstrakte globale konflikt, må det siges, at elevens begrebsforståelse kan udvikles i forhold til at forstå, hvorfor det blev kaldt Den Kolde Krig. Denne erfaring har medført en vedvarende ændring af praksis i opstarten af forløbet for at komme denne misforståelse i forkøbet fremadrettet. I et helt tredje eksternt læringsmiljø erfarede de ved brug af PMM, at eleverne havde meget svært ved at forstå det eller misforstod det faglige begreb som undervisningen tog afsæt i – og som også var afsæt for elevernes PMM. Også dette affødte refleksioner over forløbets tilrettelæggelse og sprogbrug.

En væsentlig pointe er, at metoden som nævnt ikke interesserer sig for at måle eller teste eleverne.

Formålet med at bruge PMM - og interessen for et eksternt læringsmiljø - må altså primært være, at PMM kan gøre én klogere på praksis og sammenhænge mellem det didaktiske design og eksempelvis elevernes erfaringer og forståelser.

På Arbejdermuseet og Københavns Befæstning er det fast praksis at tale med eleverne om, hvad de ved om undervisningens emne, inden undervisningsforløbet går i gang. Det gøres for at aktivere elevernes for-forståelser, således at de aktivt understøtter elevernes deltagelse i undervisningen.

Hvad er Personal Meaning Mapping?

PMM er en metode, der er udviklet til at registrere og visualisere elevernes umiddelbare individuelle udbytte i relation til museumsbesøg eller undervisning i et eksternt læringsmiljø.

Kort fortalt indebærer PMM, at eleverne før og efter et undervisningsforløb skriver eller tegner ord på et map, som de forbinder med et ord eller tema, der knytter sig til undervisningens indhold. Det kan både være faglige begreber, følelsesorienterede og holdningsmæssige ord, som eleverne skriver ned.

Efter undervisningen uddyber og føjer deltagerne de ord eller tegninger som er opstået under og på baggrund af forløbet til deres papir. De nye tilføjelser danner udgangspunkt for et opfølgende interview eller samtale, hvor deltagerne forklarer deres ord og tegninger samt reflekterer over

Begge steder er erfaringen, at arbejdet med PMM også understøtter aktivering af elevernes forforståelse. PMM før et forløb giver eleverne mulighed for at spore sig ind på emnet og skaber også en kobling mellem klasseværelset og det eksterne læringsmiljø. Selvom udgangspunktet for at bruge metoden er, at man ønsker at skabe viden om eget undervisningsforløb, f.eks. med henblik på kvalificering, kan PMM altså også være et pædagogisk værktøj, der understøtter elevernes deltagelse i undervisningen.

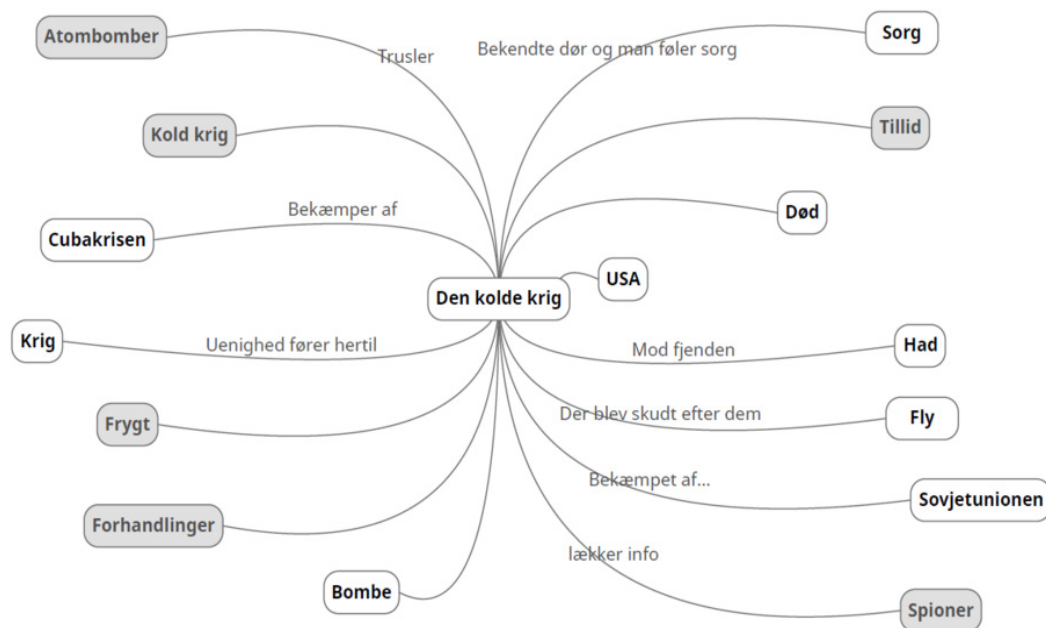
temaet. De nye forklaringer og refleksioner, der opstår under interviewet eller samtalen, tilføjes deltagerens papir.

De forskellige PMM og interviewene kan analyseres kvalitativt eller kvantitativt. De kan også benyttes som kilder til indsigt i deltagerens udbytte og udvikling af viden og erfaring i relation til gennemført undervisning. PMM er altså ikke en metode, der tester for korrekte svar, men en metode der viser elevers forskellige forforståelser og umiddelbare udbytte af en undervisningssituation.

Metoden tager afsæt i en konstruktivistisk læringsforståelse, idet den kun beskæftiger sig med det indre hos den enkelte elev og metoden kan give indblik i elevernes mentale konstruktion af viden.

Hvis du ønsker uddybende viden om PMM, kan du læse:

- 'Hvordan kan man evaluere udbyttet af museumsbesøg?' af Marianne Achiam og Nana Quistgaard.
- www.skoletjenesten.dk/personal-meaning-mapping-i-eksterne-laeringsmiljoer
- www.skoletjenesten.dk/personal-meaning-mapping
- www.ucviden.dk/da/publications/approaching-multidimensional-forms-of-knowledge-through-personal-
- www.skoletjenesten.dk/nyheder/viden-om-elevernes-udbytte
- www.skoletjenesten.dk/her-lugter-af-2-verdenskrig

Kvalificer og anvend Personal Meaning Mapping i eksterne læringsmiljøer

Hvis I ønsker at arbejde med metoden i jeres eksterne læringsmiljø, kan I tage udgangspunkt i de følgende anvendelsespointer og arbejdsspørgsmål, som er formuleret på baggrund af vores undersøgelse.

PMM kan:

- aktivere elevernes forforståelse, inden et undervisningsforløb sættes i gang. Metoden kan sætte en ramme for forløbet/emnet, som underbygger de forestillinger og den viden, som eleverne møder op med.
- gøres til en fast del af praksis i et undervisningsforløb på institutionen, men kan også praktiseres i kortere perioder, hvor formålet kunne være at indsamle viden om elevernes perspektiver på emnerne fra institutionens undervisning.
- indarbejdes, som en del af før-, under- og efterarbejdet i forbindelse med et undervisningsforløb på institutionen, hvor besøget er "under" (kræver evt. tættere kommunikation med læreren)
- bruges både i kortere forløb og i længerevarende projekter
- være et værktøj/logbog for eleven selv, som de vender tilbage til flere gange.
- have et stramt fagfagligt fokus, men kan også lægge op til mere åbne refleksioner om et givent emne.

Kvalificerende arbejdsspørgsmål inden arbejdet med PMM:

- Hvem er modtageren af de svar, som nedskrives af eleverne, og hvorfor skal de modtage det?
Hvilken viden ønsker I at generere og for hvem? Er det institutionen, underviseren, læreren eller eleven? (det kan godt være flere på én gang)
- Hvordan skal svarene bruges efterfølgende?
Skal svarene potentielt ændre noget i, eller udenom, undervisningsforløbet? Skal de bruges til at skabe overblik? Skal de have et bredere pædagogisk mål i sigte – fx for den enkelte elev? Skal de bruges af underviseren til at synliggøre begrebsanvendelse og/eller fejlfortolkning hos eleverne?